

Oslo kommune Vann- og avløpsetaten
Postboks 4704 Sofienberg
0506 OSLO

Vår dato: 22.02.2021
Vår ref.: 202007937-8
Arkiv: 310
Deres dato: 07.07.2020
Deres ref.: 19/01700-7

Saksbehandler:
Ingvild Marie Dybwad
45430261/imdy@nve.no

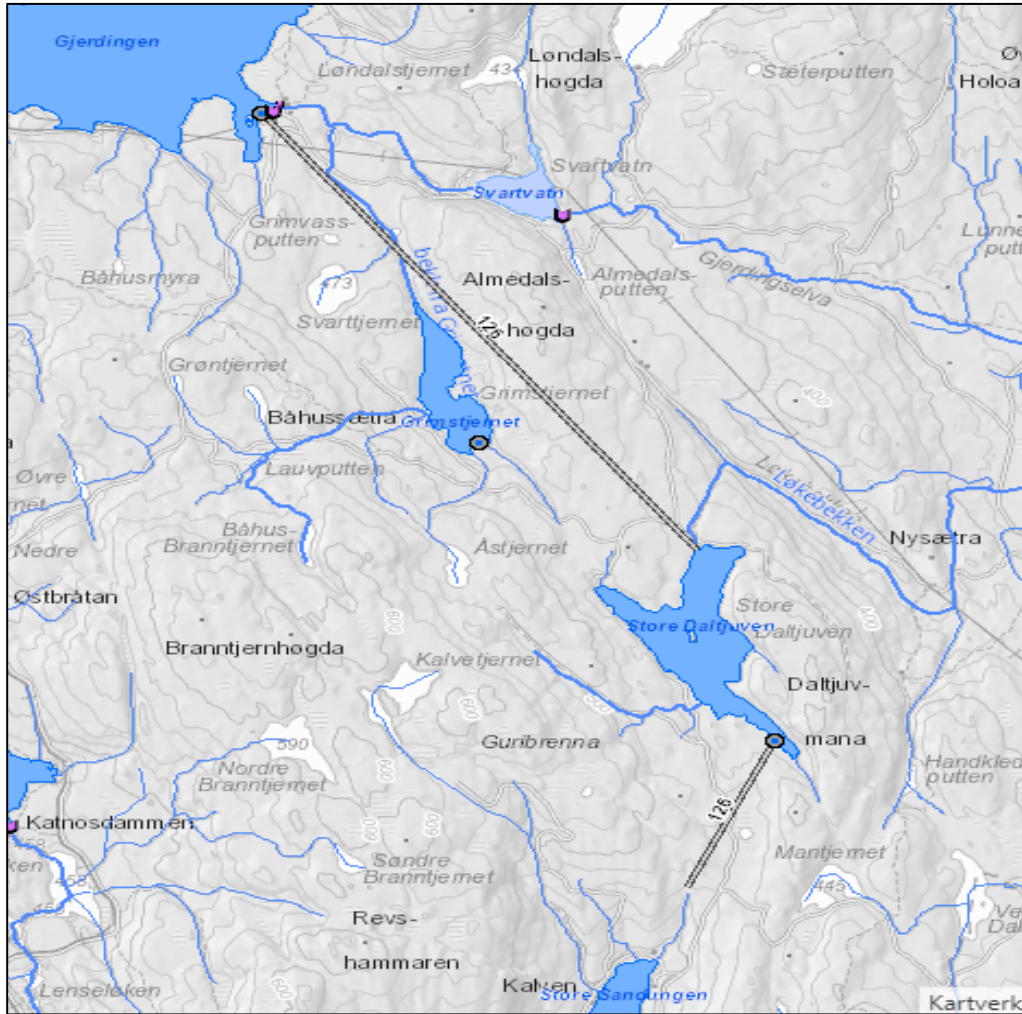
Oslo kommune Vann- og avløpsetaten - Tillatelse til midlertidig avvik fra normal manøvrering i forbindelse med rehabilitering i Gjerdingen og Store Daltjuven, Lunner kommune

Vi viser til deres søknad av 07.07.2020 om tillatelse til midlertidig avvik fra normalvannstand for Gjerdingen og Store Daltjuven.

Om søknaden

Dammen ved Gjerdingen tilfredsstillende ikke gjeldende krav i dam sikkerhetsforskriften, og Oslo kommune Vann- og avløpsetaten (VAV) planlegger derfor en ombygging av anlegget i perioden 01.06.2021 – 01.12.2021. Under ombygging av dammen søker VAV om å få tappe ned Gjerdingen 6,75 m fra HRV til kote 438. Overføringstunnelen fra Gjerdingen til Store Daltjuven har kapasitet til å tappe Gjerdingen med 10 cm/døgn, nedtappingen vil ta ca. 60 dager fra februar/mars 2021. For å holde vannstanden på kote 438 i Gjerdingen under arbeidene med dammen må også Store Daltjuven delvis tappes ned med 4,5 m fra HRV til kote 440. Vannene tappes ned via overføringstunnelene til Daltjuven og Sandungen. På grunn av lite nedbørsfelt vil oppfylling av Gjerdingen kunne ta 1,5-2 år.

Samtidig som dammen ved Gjerdingen ombygges ønsker VAV å skifte ut lukearrangementet ved overføringstunnelene mellom Gjerdingen og Store Daltjuven, samt mellom Daltjuven og Sandungen. Under arbeid med utskifting av lukene mot overføringstunnelen til Sandungen er det behov for å ytterligere tappe ned Store Daltjuven 2 m til LRV på kote 438 i en periode på 2 måneder. Det planlegges nedtappingshastighet på maksimalt 15 cm/døgn når Daltjuven tappes ned, samt at det skal slippes noe minstevannføring til Daltjuvbekken ved oppfylling av Store Daltjuven.

Figur 1. Overføringstunnelene Gjerdingen-Store Daltjuven og Store Daltjuven-Sandungen. Gjerdingselva og Løkebekken er de naturlige utløpene fra hhv Gjerdingen og Store Daltjuven. Daltjuvbekken starter der overføringstunnelen fra Store Daltjuven mot Sandungen slutter. Bekken fra Grimstjernet ledes inn i tunnelen fra Gjerdingen til Store Daltjuven.

Tilslig i byggeperioden er planlagt håndtert via overføringstunnelene. I perioden med skifte av luker er det planlagt fangdam i forkant av tunnelene, med rør forbi lukesjaktene slik at vannet ledes forbi. Bekken fra Grimstjernet ledes også inn i tunnelen fra Gjerdingen til Store Daltjuven. Dette bidrar til å øke nedbørfeltet for oppfylling av Daltjuven og med tilslig til Løkebekken under anleggsperioden fordi tunnelen lekker vann ca. 300meter før Store Daltjuven.

Gjerdingen og Store Daltjuven er konsesjonsfrie anlegg som reguleres av Oslo kommune i forbindelse med drikkevannsforsyningen til Oslo kommune. Normal situasjon for Gjerdingen er mellom HRV og minus to meter, for Daltjuven mellom HRV og minus en meter. Det foreligger et frivillig manøvreringsreglement, men ingen krav om slipp av minstevannføring fra vannene.

Høring

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Søknaden har vært sendt til lokale myndigheter, interesseorganisasjoner og berørte parter for uttalelse. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer.

Statsforvalteren i Oslo og Viken uttaler i brev av 18.01.2021:

«*Naturmiljø*

Det er registrert et område med naturbeitemark (ID BN00022981) i tilknytning til Gjerdingen gård på Hollendertangen langs den nordlige bredden av Gjerdingen. Lokaliteten er vurdert til verdi viktig (B). Ut over det er det ikke registrert verdifulle naturtyper i influensområdet for tiltaket.

I og med at det ikke slippes minstevannføring fra de konsesjonsfrie magasinene begrenser influensområdet seg til selve vannforekomstene. Av rødlistearter er det registrert grønnsko (nær truet (NT)). Svartsonekjuke (NT) er registrert nordvest for Gjerdingen, mens huldrestry (sterkt truet (EN)) er registrert flere steder sørvest for innsjøen. Ellers er det registrert gaupe (EN), fiskeørn (NT) svartrødstjert (sårbar (VU)) og hare (NT) i landområdene.

Det er edelkreps i Gjerdingen, arten er også satt ut i Store Daltjuven. Edelkreps har status sterkt truet (EN) i norsk rødliste for arter 2015. Bestandene av edelkreps er antatt som tette basert på lokal informasjon. Av fisk er det registrert abbor, sik, røye, ørret og ørekyt i begge vannene. Gjerdingen er dominert av småvokst røye og sik, mens abbor og ørret når god størrelse. Det er observert storvokst ørret på opptil 5 kg i Gjerdingen. I søknaden er det nevnt at både Gjerdingen og Store Daltjuven har stor ørret. Det er antatt at Kalvedalsbekken er en av de sentrale gytebekken til Gjerdingen.

Norconsult konkluderer med at en midlertidig nedtapping av Gjerdingen og Store Daltjuven kan innebære negative effekter for edelkreps. Det skyldes økt predasjonstrykk som følge av at krepsen må forlate prefererte skjulesteder. Eller indirekte gjennom negativ påvirkning på byttedyrfaunaen i strandsonen. Sakte nedtapping med maks 10 cm per døgn vil minimere strandingseffekten. Det forventes derfor negative konsekvenser for krepsbestanden i begge magasinene i forbindelse med gjennomføring av planlagte tiltak. Krepsen vil likevel ha gode forhold når tiltakene er ferdigstilt og det forventes ingen varige endringer for bestandene.

Utover midlertidig nedsatt produksjon av bunndyr i strandsonen, forventes ingen negative konsekvenser for vannmiljøet. Et unntak kan være, at ørret og røye vil kunne få dårligere rekruttering i Gjerdingen i perioden med nedtapping.

Fylkesmannens vurdering

Vi kan opplyse at Statsforvalteren har uttalt seg til søknad om dispensasjon for byggearbeidene for dammen etter markaloven. I henhold til § 5 i markaloven er bygge- og anleggstiltak forbudt i Marka. Statsforvalteren vil ikke motsette seg at dispensasjon gis av kommunen. Statsforvalteren vil også vurdere saken etter forurensingsloven.

Gjerdingen og Store Daltjuven har siden hhv 1913 og 1901 vært oppdemmet med hevet vannspeil og det har etablert seg dyre- og planteliv tilpasset liv i innsjøene.

Vi vil påpeke at selv om det ikke er fastsatt minstevannføring til de naturlige utløpsbakkene siden drikkevannsreguleringen er konsesjonsfri, bør det i størst mulig grad fortsatt slippes vann til disse bakkene slik det har vært gjort i år uten nedtapping. De naturlige utløpsbakkene går

tidvis tørre som følge av at det ikke tilføres minstevannføring eller vann via overløp i perioder, dette er veldig uheldig for livet i bekken. Denne negative påvirkningen av mangel på minstevann bør ikke økes i perioden med nedtapping.

Norconsult har på oppdrag fra Oslo kommune - VAV utført en vurdering av konsekvenser på naturmangfoldet knyttet til dammen i notat av 23.06.2020. Statsforvalteren vurderer kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven, nml, § 8, for tiltaket som tilfredsstillende opplyst.

Det er antatt å være en tett bestand av edelkreps i Gjerdingen og i Store Daltjuven. Edelkreps er på norsk rødliste i kategori «sterk truet» (EN). Senkningen av vannspeilet i dammene må foregå over en periode med en fastsatt hastighet. Dette vil gi edelkreps, vannlevende insekter og dyr tilknyttet strandsonen muligheten til å forflytte seg ned til nye områder. Statsforvalteren mener at en nedtappingshastighet på 15 cm i døgnet, har vist seg å ivareta dette hensynet. NVE bes å sette dette som et vilkår.

En så stor nedtapping, spesielt for Gjerdingen, vil medføre en lang tid før normalt vannspeil er tilbake, antatt opp til 2 år. Dette kan medføre betydelig negative effekter. Den nedtappede littoralsonen vil tørke inn og det vil etableres landlevende plante- og dyrearter. Det er også fare for at det oppstår erosjon i en blottlagt littoralson ved episoder av nedbør med spredning av finsedimenter til vannmassene med fare for økt nedslamming av bunnen i innsjøene. Plante- og dyreliv vil endres og det kan ta mange år før littoralsonene er tilbake med før-tilstand.

Edelkrepsen må forlate sine skjulområder i littoralsonen i lengre tid. De nye leveområdene lengere nede i innsjøen vil ha reduserte forekomster av byttedyr og skjul. Det bør derfor gjennomføres avbøtende tiltak ut fra et «føre-var» prinsipp jf. nml § 9. Statsforvalteren har foretatt undersøkelser i magasiner som Nøklevann, Sognsvann og Øyungen med stor nedtapping ifm damreparasjoner. Resultatene viser at det er i steinfyllinger og områder med hardbunn med innslag av hulrom at edelkrepsen har klart å opprettholde en restbestand. Statsforvalteren ber om at det settes vilkår om at eventuelle fangdammer utføres med grove steinmasser i ytterkant mot vannmassene i anleggsperioden. Dette vil tilrettelegge for skjulområder for edelkreps. Videre at det settes vilkår om at disse fangdammene ikke fjernes i etterkant. De vil da kunne fungere som gode habitater senere ved opptapping.

NVE bes også å pålegge tiltakshaver en utredning om muligheten for å legge ut «edelkrepshotell» i områder som i dag regnes som gode habitatområder for edelkreps.

Dette kan være i form av utlegging av fyllinger eller konstruksjoner med hulrom. I marine miljøer har en god erfaring med utlegging av «hummerhotell». Dette anser vi som en god mulighet for å gi midlertidig skjul for edelkreps, noe som vil redusere negativ effekt på bestanden. NVE må derfor vurdere om regulanten skal pålegges å gjennomføre dette avbøtende tiltaket så fort som mulig.

Det bør også pålegges en overvåking av edelkrepsbestanden i Gjerdingen så snart isen har gått i 2021. Videre en ny undersøkelse underveis i perioden med nedtappingen og en undersøkelse av bestanden i etterkant når magasinene er fylt opp. Hvis undersøkelsene viser at bestanden av edelkreps er betydelig redusert, bør NVE varsle om at det kan være nødvendig å pålegge støtteutsettinger av edelkreps som et avbøtende tiltak.

Statsforvalteren kan også opplyse om at vi vurderer å innføre midlertidig stans i krepsefiske i noen år ifm nedtappingen. Hensikten er å ikke ytterligere utsette bestanden av edelkreps for reduksjoner.

Statsforvalteren sier seg enig med Norconsult at det ikke kan forventes nevneverdige skader på landområdene tilknyttet innsjøene.»

Oslo kommune, Vann- og avløpsetatens kommentar til Statsforvalteren i Oslo og Vikens høringsuttalelse i e-post av 28.01.2021:

«Fangdammer

Fangdammene kan settes med grov stein på vannsiden for å danne skjul for kreps. Fangdammene må delvis rives for å få full vanngjennomstrømning inn til lukene som inngår i tappearrangementet for beredskapsmessig tapping av Gjerdingen. Disse massene kan så brukes til å bygge steinsåter som krepsehotell. Dette har vi noe erfaring med fra tidligere damprosjekter som Brekkedammen i Akerselva og Breisjøen i Lillomarka.

Krepsehotell

Vi ser det som positivt å bygge noen krepsehotell i nærheten av anleggsområdet hvor vi allerede er nede i magasinet med maskiner og utstyr. Bygging av slike krepsehotell generelt i magasinet vurderer vi ut i fra en totalvurdering som negativt for naturmiljøet, da det vil føre til forholdsvis store inngrep for å lage adkomst ned i magasinet for gravemaskin og lastebil/dumper.

Bygging av krepsehotell og plastring av fangdammer kan føre til noe økt inntransport av stein til anlegget hvis det ikke er tilgang på egnede masser i magasinet.

Utløpsbekkene

Disse har som statsforvalteren poengterer ingen minstevannføring i dag og er således tørrlagte store deler av året.

Gjerdingen: Etter at dammen er ferdig bygd og oppfyllingen har begynt kan det slippes minstevannføring gjennom tapperør som er planlagt å ligge ca. 3m under HRV. Dette vil gå ut over oppfyllingen av magasinet, men er mulig å få til etter en tids oppfylling.

Daltjuven: I et tverrslag på tunellen Gjerdingen – Daltjuven ca. 300 m før Daltjuven lekker det alltid ut litt vann, det antar vi at det også vil gjøre under anleggsperioden da bekken fra Grimsvann føres ned i denne tunellen samt at det tidvis vil tappes noe vann gjennom fangdammen på Gjerdingen. Lekkasjevannet fra tverrslaget renner i samløp med bekken fra Daltjuven ca. 300 m fra utløpet i Daltjuven.»

Tilleggsopplysninger

Lunner kommune påpeker i e-post til NVE av 02.10.2020 at Gjerdingen er sårbart for nedtapping på grunn av bunndyr og ferskvannskreps som er avhengige av strandsonen og gruntvannsområder. I tillegg er nedbørfeltet lite og det vil ta lang tid før vannet fylles opp igjen etter nedtapping. De viser til nedtappingen av Gjerdingen i 1996 og undersøkelse i etterkant som viste skadevirkninger på fauna. Lunner kommune etterspør alternativer til full utskifting og nedtapping og ønsker at det settes vilkår om slipp av minstevannføring til Gjerdingselva.

Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten har svart Lunner kommune i e-post av 05.10.2020. VAV forklarer at alle alternativer vil medføre full nedtapping til kote 438 og at konsekvensen for naturmiljø dermed bli den samme for alle alternativer. Videre skriver de at det er utforming av dammen som hindrer slipp av minstevannføring når vannstanden er under HRV. De påpeker at begrensning i tappelukene fra Gjerdingen gjør at vannet ikke kan tappes med mer enn 10 cm/døgn, som vil være positivt for bunndyr og krepsebestand. Undersøkelsen etter nedtapping i 1996 sammenlignet tilstanden i

Gjerdingen med uregulerte vann. VAV mener at siden Gjerdingen reguleres jevnlig med omtrent 2 meter vil vannet ikke ha samme bunndyrsamfunn som et uregulert vann og at nedtappingen den gangen ikke påvirket bunndyrbestanden i særlig grad, men at nedtappingen sannsynligvis førte til redusert rekruttering av abbor, røye og sik, samt dårligere vekstforhold for ørret på grunn av redusert bunndyrfauna.

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til avvik fra normal manøvrering etter vannressursloven § 8.

NVEs vurdering av saken er basert på informasjon gitt i søknad og e-poster fra VAV, notat fra Norconsult, gjennomgang av registreringer i kartdatabasene naturbase og artsdatabank, høringsuttalelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, samt e-poster fra Lunner kommune.

Hydrologiske virkninger

Lunner kommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken har uttrykt at minstevannslipp og tilsig til de naturlige utløpsbekkene bør opprettholdes i byggeperioden, selv om de naturlige utløpsbekkene tidvis går tørre. VAV opplyser i e-post til Lunner kommune og som kommentar til Statsforvalterens høringsuttalelse at slik dagens dam er utformet er det ikke mulig å slippe minstevannføring til utløpsbekk når vannstanden er under HRV i Gjerdingen. Det blir det tilrettelagt for i ny dam. Etter at dammen er ferdig bygd og oppfyllingen har begynt kan det slippes minstevannføring gjennom tapperør som er planlagt å ligge ca. 3 m under HRV. Dette vil gå ut over oppfyllingen av magasinet, men er mulig å få til etter en tids oppfylling.

Om minstevannslipp fra Store Daltjuven opplyser VAV at det lekker vann fra tunellen Gjerdingen – Store Daltjuven, ca. 300 m før Store Daltjuven. Lekkasjevannet renner i samtløp med den naturlige utløpsbekken fra Store Daltjuven, Løkebekken. Det antar de at det også vil gjøre under anleggsperioden da bekken fra Grimsvann føres ned i denne tunellen, samt at det tidvis vil tappes noe vann gjennom fangdammen på Gjerdingen.

NVE vurderer at selv om tiltaket vil føre til at de naturlige utløpsbekkene vil gå tørre under byggearbeidene, vil utskifting av dammen føre til mulighet for mer stabile vannføringsforhold i Gjerdingens elva i etterkant, og slik sett være positivt. På grunn av lite nedbørfelt og at det i perioder ikke går vann til Gjerdingens elva og Løkebekken mener NVE at oppfylling av Gjerdingen og Store Daltjuven bør prioriteres fremfor slipp av minstevannføring til disse bekkene i oppfyllingsperioden. Tilsig i byggeperioden er planlagt ledet gjennom overføringstunnelene. Det vil si at Daltjuvbekken, gytebekken etter tapperøret mot Sandungen, får vann i denne perioden (se også vurdering under naturmangfold).

Vassdragsvern

Gjerdingen og Store Daltjuven har naturlig avrenning til Nitelvavassdraget, som er en del av Oslomarkavassdragene som er vernet i Verneplan I for vassdrag fra 1973. Vernet er ikke til hinder for videreføring av aktivitetene som var i vassdraget på vernetidspunktet. Bakgrunn for vern er det varierte landskapet med stort arts mangfold, nærhet til større tettsteder, verdien for friluftsliv og store kulturminneverdier. Gjerdingen og Store Daltjuven har verdi for naturmangfold og friluftsliv. Tiltaket er midlertidig, og med foreslåtte avbøtende tiltak, som maksimal nedtappingshastighet på 10 cm/døgn, etablering av krepsehotell og overvåkning av edelkrepsbestanden, slipp av minstevannføring til Daltjuvbekken og varsling av arbeidene, vurderer NVE at verneverdiene for Oslomarkavassdragene ikke påvirkes varig av nedtappingen.

Naturmangfold

Det er ikke registrert verdifulle naturtyper utover et område med naturbeitemark ved Gjerdingen gård (verdi B). Det er funnet rødlistearter tilknyttet eldre skog omkring Gjerdingen. Norconsult og Statsforvalteren vurderer at landområdene tilknyttet innsjøene ikke påvirkes nevneverdig negativt av nedtappingen og at influensområdet vil være avgrenset til selve vannforekomstene. NVE er enig i denne vurderingen.

Det er registrert edelkreps (rødlistet, sterkt truet) i Gjerdingen og Store Daltjuven. VAV, Norconsult og Statsforvalteren påpeker at nedtappingen kan ha konsekvenser for edelkrepsbestanden i begge vann. Lav nedtappingshastighet er et avbøtende tiltak som er foreslått av alle. Statsforvalteren ber i tillegg om at det settes vilkår om at fangdammer etableres med skjulområder for edelkrepsen. Edelkrepsen finner skjul i steinfyllinger og områder med hardbunn med innslag av hulrom. Statsforvalteren ber også om at muligheten for å legge ut edelkrepshotell utredes, samt at bestanden i Gjerdingen overvåkes når isen går i 2021, underveis og i etterkant av at Gjerdingen er oppfylt.

VAV stiller seg positive til å steinsette fangdammene på vannsiden for å danne skjul for kreps, men for å kunne ivareta beredskapsmessig tapping av Gjerdingen må fangdammene, og skjul, delvis rives i etterkant av anleggsperioden. De har erfaring fra tidligere damprosjekter med å bruke masser fra fangdam til å bygge steinsåter som krepshotell, og mener at det vil være mulig også i dette prosjektet i de områdene der de uansett er inne med maskiner og utstyr. NVE er enig i VAVs vurdering av at å etablere krepshotell utover planlagte anleggsområder vil føre til uforholdsmessig store inngrep, men mener at bestanden må overvåkes og at dersom den viser seg å bli redusert må det gjøres støtteutsetting av edelkreps i etterkant av nedtappingen.

Gjerdingen og Store Daltjuven er fiskevann, det finnes abbor, sik, røye, ørret og ørekyt i de to vannene. NVE forventer ikke varige konsekvenser for bestandene, selv om midlertidig nedtapping kunne føre til dårlig rekruttering på grunn av dårligere tilgang på byttedyr og gyteområder. Tappetunnelen fra Store Daltjuven mot Sandungen går over i Daltjuvbekken ca. 500 meter nord for Sandungen. Norconsult har i sitt notat påpekt at dette er en viktig gytebekk for ørreten i Sandungen. For at konsekvensene av midlertidig nedtapping ikke skal strekke seg utover vannene som tappes ned og utløpsbekkene som periodevis går tørre i normal situasjon, mener NVE at det bør prioriteres å slippe vann til Daltjuvbekken også i oppfyllingsperiodene.

Selv om artsdatabanken ikke har kartfestede registreringer av bever i vannene, har VAV opplysninger om en beverhytte der det er observert aktivitet i nordvestre del av Gjerdingen. Deres erfaring fra nedtapping av Nøklevann var at beveren var rask til å forlenge inngangstunnelen til senket vannstands nivå og at de klarte seg bra under nedtappingsperioden. NVE vurderer at området må befares under nedtappingen for å følge med på om det er behov for avbøtende tiltak for beveren.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og en forutsetning for å gjennomføre nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Friluftsliv

Gjerdingen og Store Daltjuven er en del av Osломarka og områdene blir mye brukt til friluftsliv av turgåere, syklist, skiløpere og til fiske. Redusert vannstand vil være negativt for friluftslivet i området, men NVE vurderer at konsekvensene av midlertidig nedtapping er akseptable, da vannene ligger i marka der det finnes flere alternativer forholdsvis lett tilgjengelig. VAV planlegger å kunngjøre arbeidene en

gang i lokal presse, varsle interesseorganisasjoner og å sette opp opplysningsskilt i nærheten av vannene og innfartsårer til marka.

Oppsummering

NVE mener at foreslåtte avbøtende tiltak; maksimal nedtappingshastighet på 10 cm/døgn, etablering av krepshotell og overvåkning av edelkrepsbestanden, slipp av minstevannføring til Daltjuvbekken og varsling av arbeidene må gjennomføres for å minimere den negative virkningen av tiltaket. Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at midlertidig nedtapping av Gjerdingen og Store Daltjuven er til varig skade for noen kjente allmenne interesser eller verneverdiene i Osломarkavassdragene. Fordelene ved å gjennomføre tiltaket og oppgradere dammen slik at den oppfyller kravene i damsikkerhetsforskriften anses som større enn ulempene ved en midlertidig nedtapping.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Oslo kommune vann- og avløpsetaten kan tappe ned Gjerdingen og Store Daltjuven til kote 438 for begge vann over en periode på inntil 6 måneder for Gjerdingen og inntil 2 måneder for Store Daltjuven. Store Daltjuven tillates nedtappet til kote 440 så lenge arbeidene i Gjerdingen pågår. Nedtappingene kan starte umiddelbart. Tillatelsen gjelder i perioden 01.06.2021 – 01.12.2021.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Nedtappingshastighet skal ikke overskride 10 cm/døgn.
- Det skal gjennomføres avbøtende biotopiltak med utlegging av grove steinmasser i fangdammer som habitat for edelkreps.
- Det skal legges ut edelkrepshotell i områder med byggearbeider. Plan for dette utarbeides i samråd med Statsforvalteren og godkjennes av NVE.
- Bestanden av edelkreps skal overvåkes før, under og etter nedtapping. Hvis overvåkingen viser at bestanden er redusert skal det gjennomføres støtteutsetting av edelkreps i samråd med Statsforvalteren.
- Dyrevelferd for bever som lever i Gjerdingen skal ivaretas under nedtappingen.
- Ved oppfylling av Gjerdingen og Store Daltjuven skal det slippes minst tilsvarende alminnelig lavvannføring fra Grimstjern og Store Daltjuven beregnet til ca. 10 l/s i tappetunnelen mot Sandungen.
- Tilsig i byggeperioden håndteres gjennom tappetunnelene.
- Perioden med lav vannstand må gjøres så kort som mulig. Oppfylling til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter, og varsles på opplysningsskilt i nærheten av vannene og ved innfartsårer til marka.
- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.
- Det skal føres protokoll over vannstanden i magasinene i det tidsrommet vannstanden er lav.
- Instrumentering for registrering av vannstand inntil 0,5 m under LRV skal etableres samtidig med at magasinet likevel er nedtappet, dersom slikt utstyr ikke allerede er etablert. Jf. punkt 4.5 i retningslinjer av 20.06.2016 for registrering av vannstand i reguleringsmagasin.

- Det skal utarbeides en plan som beskriver transport, håndtering av avfall, byggingen av fangdam og opprydding. Planen skal oversendes NVE, som også skal ha beskjed når arbeidene er avsluttet.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Det kan være utfordringer knyttet til koronaviruset. Dersom det ikke er mulig å sende en klage innen tre uker, må det sendes en begrunnet søknad om utsatt klagefrist til nve@nve.no. Se også informasjon om frister i forbindelse med koronapandemien på våre nettsider: <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/andre-nyhetssaker/nves-frister-gjelder-som-normalt-soknader-behandles-enkeltvis/>.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Jevnaker kommune
Lunner kommune
Oslo kommune
Oslo kommune Vann- og avløpsetaten v/Jørgen Lysgaard
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.